

ಸಮಗ್ರ ಭಾಷಾ ವಿಧಾನ: ನನ್ನ ಅನುಭವ

ಮೋನುಕುಮಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು? ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ ಜೊತೆಗೆ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಸಹ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೋಧನಾ ಅನುಭವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆತಾಗ, ನಾನು ತುಂಬ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಆನಂದ ಪಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಜೊತೆಗೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ಅನುಭವವು ನನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದೂ ಹೌದು; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಗೆ. ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ತುಂಬ ಸಂತಸಪಟ್ಟೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಒಂದನೇ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅನಂತರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದೆ ನಾನು ಪೂರ್ತಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾದೆ. ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲೋ, ಏನೋ ಸರಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲೋ ಏನೋ ತಪ್ಪಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಮೂಡಿತು.

ಅನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಬಾದಲ್ ಆಯಾ ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಮೊದಲು ನಾನು ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಂತಹ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 'ಅ' ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುವುದು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದ ನನಗೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ

ಕವಿತೆಯ ಮೊದಲ ಸಾಲನ್ನು ಬರೆದು, ಮೋಡದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಯೋಗವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಖಚಿತತೆ ನನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪದವನ್ನಾದರೂ ಗುರುತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಊಟದ ವಿರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ 'ಬಾದಲ್' ಎಂದು ಬರೆದು, ಇದು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಅನಂತರ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎರಡನೇ ಪದವನ್ನು ಬರೆದೆ; ಅವನು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿದ.

ಮರುದಿನ ನಾನು ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಸಾಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಕೇಳಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಾಗ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇದು ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು; ಜೊತೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡಬಹುದು ಎಂಬ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಪದಗಳ ಮಿಂಚುಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು (ಫ್ಲಾಷ್ ಕಾರ್ಡ್) ನಾನೇ ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅತೀ ಬೇಗನೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಓದಿದಂತಹ ಪದಗಳ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಅವರ ನೋಟ್ ಬುಕ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬರೆದ ಪದಗಳ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪುನರಾವರ್ತಿತಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿತವುದರಿಂದಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಅದು ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ನಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೂ ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಾಲುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ

ಜೋಡಿಸಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಟದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಗದದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿದ ಅನಂತರ, ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲು ಕೇಳಲಾಯಿತು.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಪೂರ್ತಿ ಪದ್ಯ ಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮರುದಿನ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಧ ಪದ್ಯದ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಿದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾದ ಅನಂತರ, ಅವರು ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಹಾಕಿದೆ. ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ನನಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವಾರಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ಪದ್ಯದ ಅನಂತರ ನಾನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಯಾ ಬಾದಲ್ ಎಂಬ ಹೊಸ ಪದ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ನಾನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮಕ್ಕಳು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಕೂಡ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಪದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನಂತರ ನಾನು ಬಾದಲ್ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಈ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸರಳವಾದ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಸಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಥವಾ ವರ್ಕ್ ಶೀಟ್ (ಕಾರ್ಯಹಾಳಿ)ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು-ಐದು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತಲ್ಲದೇ, ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ? ಎಂಬ ಈಗಲೂ ನನಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.. ನಾನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ವಿಧಾನವು ಸೂಕ್ತವೇ? ಒಂದೆಡೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಾನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನಾದ ಕಾರಣರ ಫಲಿತಾಂಶವೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಘಟನೆಯು ನಡೆಯಿತು. ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ 'ಬಟುನಿ' ಎಂಬ ನಿಯತಕಾಲಿಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬಾದಲ್ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಹುಡುಗಿಯರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮತ್ತು ಪದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಮೌನವಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಂದು ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪ ನನಗೆ ಅರಿಯದಂತೆ ಹರಿಯಿತು. ಬಹುಶಃ ಈ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ಇದಾದ ಅನಂತರ ನಾನು ಕಥೆಯನ್ನು ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಕೊರತೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ನಾನೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ನನಗೂ ಅನಿಸಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಲೋಚಿಸಿದ ಅನಂತರ ನಾನು ಕಲಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಥೆ / ವಿಷಯವು ತುಂಬ ಪ್ರೌಢವಾದುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಪದಗಳು ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅದು ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಒತ್ತಕ್ಷರವಿಲ್ಲದ ಸರಳವಾದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನಂತರ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ,

ಇದಂತೂ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಲಭವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಾನು ಹಲವಾರು ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಂತಹದೇ ಪ್ಯಾರಾಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ನಾನೇ ರಚಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ವರ್ಕ್ ಶೀಟ್ (ಕಾರ್ಯಹಾಳೆ)ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಸರಳ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ಯಾರಾಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ನಾನು NCERT ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಪೂರ್ತಿ ಪುಟವನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳೇ ಆವರಿಸಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಸರಳವಾದ, ಸುಲಭವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಿರುವ, ತುಂಬ ಸುಲಭವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯಿರುವ ವರ್ಕ್ ಶೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನನ್ನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದರು ಅನಂತರ ಅವರೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಮಾರ್ಚ್ ವೇಳೆಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಬಲ್ಲರು.

ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸದಿಂದ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು; ಅದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ಯಾರು? ನಾನೇ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳೇ? ಎಂದು ನಾನು ಇನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಈ ವಿಧಾನದಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಮಾತ್ರ ಸೂಕ್ತವಾದ / ಪ್ರಸಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮತ್ತು ಪದಗಳ ಅನುಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವು ಕೂಡ ಅವರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನದಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ಇನ್ನೂ ವೇಗವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಜ, ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ಹಲವಾರು ದಿನಗಳಿಂದ ಕೆಲವೇ ಪದಗಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಹೋಂ-ವರ್ಕ್ ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಪೋಷಕರು ಬೇಸರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಮನವೊಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲು ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಕಾರಾತ್ಮಕತೆಯ ಭಾವನೆಯು ನನಗೂ ಬಂದುದುಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಪ್ರತೀ ಮಗುವಿಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದು ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಮಗು ಮತ್ತೊಂದು ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಸಾಕಷ್ಟು ತಾಳ್ಮೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಮಗುವಿನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ವಿಕಸನಶೀಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಾರ್ಕಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಿಧಾನಗಳ ಕಡೆಗಿನ ನಮ್ಮ ತಟಸ್ಥತೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೇ ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೋನು ಅವರು ಉತ್ತರಕಾಶಿಯ, ಮಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್ ಜಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 2012 ರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಭಾಷಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಫಲಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಇದೆ.

ಅವರನ್ನು monu.kumar@azimpremjifoundation.org ಇಮೇಲ್ ಐಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.